

Jätelain muutokset

Seija Paajanen, ympäristöinsinööri
Suomen Kuntaliitto

Haja-asutusalueiden jätehuollon haasteet, KOKOEKO,
2.2.2005, Mediteknian auditorio, Kuopio

Uudet säädökset (www.finlex.fi)

- Laki jätelain muuttamisesta 452/2004, voimaan 1.9.2004
- Laki ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun lain 4§:n muuttamisesta 453/2004
- Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista 581/2004
- Valtioneuvoston asetus ajoneuvon romutusavustuksesta 582/2004
- Valtioneuvoston asetus käytöstä poistettujen renkaiden hyödyntämisestä ja käsittelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 583/2004
- Valtioneuvoston asetus keräyspaperin talteenotosta ja hyödyntämisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 584/2004
- Sähkö- ja elektroniikkalaiteromuasetus (852/2004), > 13.8.2005
- Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 987/2004

Muutoksia jätelakiin (kooste)

- Laista kumottu säännös, jonka mukaan järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymisvelvollisuudesta voi saada vapautuksen
- Vanhat vapautukset kumoutuvat 1.1.2006
- Kunnan on määriteltävä jätteenkeräyksen palvelutaso, joka on otettava huomioon jätetaksassa ja maksuissa. (strategia-asia)
 - Jos jätteenkulejtusta ei ole järjestetty kiinteistökohtaisesti, kunnan on huolehdittava siitä, että keräyspaikat ovat kohtuullisesti saavutettavissa
- Jättemaksua voidaan kohtuullistaa ja se voidaan jättää perimättäkin, JL30§2
 - Edellytyksenä jätteen määrä, palvelutaso ja omatoiminen hyöytäminen ja käsittely
- Jättemaksun määrää ja panee maksuun kunnan määräämä viranomainen
- Lakitasolle säännöksiä tuottajanvastuusta
- Pirkanmaan ympäristökeskus tuottajanvastuun valvojaksi
- Jätehuoltomääräyksiä joudutaan tarkistamaan sopivassa aikataulussa

Ei enää vapautuksia liittymisvelvollisuuden täyttämisestä

- **Vanhat vapauttamispäätökset kumoutuvat 1.1.2006**
- **Vapautuspäätökset syytä käydä läpi**
 - mikäli perusteita, maksujen kohtuullistamis- ja perimättä jättämispäätökset viran puolesta ilman anomuksia
 - Tiedottamistarvetta >kirjeet vaihtoehtoisista järjestelyistä ym.
- **Käsittelemättömät vanhat hakemukset**
 - käsitellään päätöksentekoaikana voimassa olevan lainsäädännön mukaan > hylätään lakiin perustumattomina
- **Vireillä olevat valitukset käsitellään hakemuksen vireilletuloajankohtana voimassa olleen lainsäädännön mukaan**
- **Mahd. uusista hakemuksista päätös, jolla hakemus hylätään lakiin perustumattomana**

Liittyminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen

- **Jätteenhaltijan on liityttävä alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen (liittymisvelvollisuus kiinteistökohtainen). Jätteet on toimitettava järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä olevaan jäteastiaan tai keräyspaikkaan**
- **Järjestetyn jätteenkuljetuksen alueella**
 - kiinteistökohtaisesti, alueellisten keräyspisteiden käyttäjänä tai vapaaehtoisin kimppa-astioiden käyttösopimuksin
- **Järjestetyn jätteenkuljetuksen alueen ulkopuolella**
 - Rajaamisen edellytykset JL 10§3
 - Jätteiden tuottajilla oltava mahdollisuus toimittaa (omatoimisesti) jätteet käsittelyyn/hyödyntämiseen
 - Ulkopuolelle ei tule rajata alueita, joilla on käytettävissään alueellisia keräyspisteitä
- **Jos ei palvelua, ei liittymisvelvollisuutta**
 - vastaanottopisteiden oltava kohtuullisesti saavutettavissa
- **Haja-asutusalueilla alueelliset keräyspisteet lähes välttämättömiä**
- **Joustoja: harvennetut tyhjennysvälit, vapaaehtoiset kimpat, maksupolitiikka, alueellisten keräyspisteiden sijoittaminen...**

Keräyspaikkojen tulee olla kohtuullisesti saavutettavissa

- **Kuljetuksia suunniteltaessa ja hoidettaessa huomioitava JL6§:n yleiset velvollisuudet**
- **Jätteenhaltijoille turvattava riittävä palvelutaso ja keräyspaikkojen oltava kohtuullisesti saavutettavissa**
 - Vaatimus koskee sekä kuntien että tuottajien perustamia keräyspaikkoja
 - Vaatimus ei ole kirjoitettavissa metreinä
- **Tuottajan huolehdittava kattavan vastaanottopaikkojen verkoston järjestämisestä**
 - Tuotteen viimeisellä haltijalla on **koko maassa** oltava kohtuullinen mahdollisuus luovuttaa käytöstä poistettava tuote **maksutta** uudelleenkäyttöön, hyödynnettäväksi tai muuhun jätehuoltoon.
- Kunta valvoo keräyspaikkojen asianmukaista hoitoa

Jättemaksutaksoissa muutostarvetta

- Kunnan jättemaksutaksa tulee hyväksyä siten, että **jättemaksu vastaa tarjottua palvelutasoa.**
- **Maksu voidaan jättää perimättä** ottaen huomioon erityisesti jätteen määrä, järjestetyn jätehuollon palvelutaso ja jätteen omatoiminen hyödyntäminen ja käsittely.
 - Jo aiemmin mahdollista taksasta poikkeaminen ja yksittäistapauksessa maksun määrääminen taksasta riippumatta. > Yhdenvertaisuus ja tasapuolisuus
- Kunnan jättemaksun määrää ja panee maksuun kunnan määräämä viranomainen. Toimivalta, periaatteet, määräaika!
- **Haasteellisen taksapolitiikan vaatimuksia:** Kannustavuus, ohjaavuus, tasapuolisuus, kustannusten kattaminen ja jälkihoitokustannuksiin varautuminen, kohtuullisuus, aiheuttamisperiaate ja palvelutason huomioon ottaminen...
- Erityismaksuluokan määrittelyn tarve

Liittymis-/maksuvelvollisuudesta

- JL 11§ liittymisvelvollisuus (jätteenhaltija: jätteen tuottaja, kiinteistön haltija tai toiminnan järjestäjä..., jonka hallinnassa jäte on)
- JL 31§ maksuvelvollisuus (jätteen haltija tai edellinen haltija...)
- Kunnan on järjestettävä jätehuoltopalvelut kaikille asumisen jätteitä alueellaan tuottaville. Palvelujen tulee olla kohtuullisesti kuntalaisten käytettävissä.
- **Vaikka kaikki eivät katso tarvitsevansa kunnan jätehuoltopalveluja, on järjestelmän oltava valmiina ottamaan syntyviä jätteitä vastaan.**
- Niin vakinainen kuin loma-asukaskin ja kiinteistönomistaja, jonka kiinteistöllä mahdollisesti voi syntyä jätteitä, on velvollinen osallistumaan kunnan jätehuoltoon varten perustaman, kiinteistöä palvelevan palveluvarustuksen investointi- ja ylläpitokustannuksiin maksamalla siitä kohtuulliseksi katsottavaa jätemaksua.

Tuottajanvastuuasioita lakitasolle

- **Tuottajanvastuun piiriin kuuluvat tuotteet:** Romurenkaat, keräyspaperi, pakkaukset, romuajoneuvot, ser-laitteet (13.8.2005, asetus syksyllä 2004)
- Tuottajien on huolehdittava kattavan vastaanottopaikkojen verkoston järjestämisestä niin, että tuotteen viimeisellä haltijalla on **koko maassa** kohtuullinen mahdollisuus luovuttaa käytöstä poistettava tuote **maksutta** uudelleenkäyttöön, hyödynnettäväksi tai muuhun jätehuoltoon
- Tuottajan huolehdittava, että keräyspaperista hyödynnetään vähintään 75% vuonna 2005.
- Tuottajan on huolehdittava, että pakkauksista hyödynnetään 61%. Muilta osin pakkausjätteen jätehuollosta vastaa tällöin jätteenhaltija, kiinteistön haltija ja kunta.
- Juomien myyjien ja jakelijoiden otettava vastaan tyhjä juomapakkaukset

Tuottajanvastuu ja kunta

- Kunnan toimittava niin, ettei tuottajan mahdollisuudet huolehtia velvoitteista vaarannu.
- Vastuu tuottajanvastuujärjestelmän toimivuudesta on tuottajilla.
- Tiedottamisvastuu pääasiassa tuottajilla, tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa
- Kunta voi tarjota tuottajille palveluja maksua vastaan=yhteistyötä, jota kuntien ja tuottajien kesken edellytetään

Keräyspaperia koskevat määräykset jätelaissa/jätehuoltomääräykset

- Kiinteistön haltijan on järjestettävä käytöstä poistettavien paperituotteiden keräystä varten tarvittavat **tilat ja keräysvälineet** asuinkiinteistölle ja sellaiselle kiinteistölle, jolla on toimistoja taikka tuotanto- tai palvelutoimintoja.
- Velvollisuus ei kuitenkaan koske kiinteistöjä, jotka sijaitsevat pientalo- tai haja-asutusalueella, jossa tuottaja on järjestänyt keräyksen alueellisilla vastaanottopaikoilla tai jossa keräyksen järjestäminen aiheuttaisi kohtuuttomia kustannuksia kerättävän paperin vähäisen määrän vuoksi.
- Keräyspaperin osalta tuottajanvastuun ulkopuolella ovat ainoastaan kiinteistöille hankittavat keräysastiat.
- On tulkinnanvaraista, voidaanko jätehuoltomääräyksillä velvoittaa keräyspaperin erilliskeräykseen ja voidaanko niillä määritellä jätelain sanamuotoa yksityiskohtaisemmin, millaisella kiinteistöllä tulee olla paperinkeräysastia.

Keräyspaperi

- Keräyspaperin osalta nykyisen järjestelmän toimivuuteen oltu tyytyväisiä sekä kunnissa että Paperinkeräys Oy:ssa
- Tuottajat antanevat ohjeita keräysvälineistä, niiden sijoittelusta, tyhjennyksistä.
- Kiinteistöllä ei ole velvollisuutta viedä keräyspaperia tuottajan-vastuujärjestelmään - tuottajalla ei velvollisuutta hakea paperia
- Kunta voi määrätä, että tuottajanvastuulle säädettyä keräyspaperia ei saa laittaa seka- tai energia- yms. jätteen sekaan.
- Kunta/jätelaitos /yritys (=urakoitsijana) voi sopia tuottajan kanssa keräyspaperin keräämisestä.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu ja romuajoneuvot

- Tuottajan on järjestettävä kaiken kerättävissä olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys riippumatta keräystavoitteen saavuttamisesta
- Tuottajan otettava vastaan kotitaloudesta peräisin oleva ser-laite, jonka tilalle ostetaan uusi vastaava laite tai osoitettava muu vastaanottopaikka (13.8.2005 lukien)
- Romuajoneuvot vastaanottopaikkoihin ilmaiseksi
 - vastaanottoverkosto (147 pist.), ww.autokierratys.fi
 - kunta rinnastetaan viimeiseen haltijaan, kun romuajoneuvo on otettu romuajoneuvolain mukaisesti ”talteen”
 - kunta voi toimittaa romuajoneuvon suoraan tuottajien hyväksymään vastaanottopisteeseen
 - romutustodistuksen antaa valtuutettu vastaanottaja
- Vastaanottopaikkojen luvittaminen (YM 24.9.2004)

Jätehuoltomääräykset

- KUNTA voi antaa jätehuoltomääräyksiä jätelain 3. luvun (jätehuollon järjestämistä koskevien) säännösten tai niiden nojalla annettujen valtioneuvoston yleisten määräysten täytäntöönpanon täsmentämiseksi
 - **jätteen keräyksestä, lajittelusta, säilyttämisestä, kuljetuksesta, edelleen välittämisestä, hyödyntämisestä tai käsittelystä ja näitä koskevista teknisistä vaatimuksista**
 - **terveys- tai ympäristövaaran tai -haitan ehkäisemiseksi tarvittavista toimista sekä**
 - **jätehuollon valvonnasta.**
- Määräykset eivät rajoitu koskemaan vain yhdyskuntajätettä ja järjestettyä jätteenkuljetusta
- Selkeästi tuottajanvastuulle kuuluvien jätteiden (keräyspaperi, ser) jätehuollosta eli keräämisestä, kuljettamisesta ja hyödyntämisestä tai käsittelystä ei kunta voi enää antaa jätehuoltomääräyksiä.

Jätehuoltomääräykset, jatkoa...

- Nykyisin voimassa olevat kuntien jätehuoltomääräykset, joissa on mm. keräyspaperin osalta lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita, eivät kumoudu lain siirtymäsäännöksillä.
- Jätelain kanssa ristiriidassa olevat nykyiset jätehuoltomääräykset eivät tule sovellettaviksi
- **Jätehuoltomääräyksiä joudutaan jätelain muutosten takia tarkistamaan sopivassa aikataulussa**
- Edelleen voidaan antaa määräyksiä paperinkeräysastioiden sijoittelua, kunnossapitoa, kokoa, väriä, kuormaamisaikoja yms. koskevista asioista ja määrätä, että tuottajanvastuulle säädettyä keräyspaperia ei saa laittaa syntypaikkalajitellun jätteen tai sekajätteen sekaan.

Pirkanmaan ympäristökeskus

- Hyväksyy tuottajat/tuottajayhteisöt tuottajatiedostoon
 - Myös vanhat hakevat uudelleen 1.3.2005 mennessä (ser 15.5.2005 mennessä)
- Ylläpitää tuottajatiedostoa
- Valvoo valtakunnallisena viranomaisena tuottajia
 - Kunnat tarvitsevat tiedon hyväksytyistä tuottajatahoista
 - Kunnat ilmoittavat epäkohdista PIR-ayk:lle
- Määrää velvoitteista hyväksymispäätöksen yhteydessä (vrt. kuntien jätehuoltomääräykset)

www.kunnat.net > jätehuolto

- **Ajankohtaista**
 - Ajankohtaista jätelainsäädännöstä
 - Kansallinen biojätestrategia
 - Kuntaliiton jätehuoltoselvitys 2004
 - Kilpailu jätteistä –seminaarin aineisto
 - Yhdyskuntatekniset palvelut 2004 Jätehuolto
 - Romuajoneuvoista eroon
 - Jätelain muutokset voimaan 1.9.2004

- **Julkaisuja, malleja ohjeita ja esimerkkejä**
- **Jätehuollon opas**

- **Liity Kunjate-l –sähköpostilistalle**
 - **Kunnat.net > Keskustele ja vaikuta**